

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 29.2.2012
COM(2012) 83 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Προώθηση του στρατηγικού σχεδίου υλοποίησης της ευρωπαϊκής σύμπραξης
καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Προώθηση του στρατηγικού σχεδίου υλοποίησης της ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Το στρατηγικό σχέδιο υλοποίησης	4
3.	Δημιουργία του απαραίτητου πλαισίου υποστήριξης.....	6
3.1.	Υποστήριξη σε επίπεδο ΕΕ	6
3.1.1.	Ευνοϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο	6
3.1.2.	Αποτελεσματικοί μηχανισμοί χρηματοδότησης	8
3.1.3.	Αγορά: βάση αποδεικτικών στοιχείων, δεδομένα και καινοτομικές ιδέες	10
3.2.	Υποστήριξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο	11
4.	Δρομολόγηση δράσεων επιτόπου	13
4.1.	Δημοσίευση «προσκλήσεων για δέσμευση».....	13
4.2.	Τόποι αναφοράς	14
5.	Παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου	15
6.	Διακυβέρνηση για αποτελεσματική εφαρμογή.....	15
7.	Συμπέρασμα	17

Κατάλογος συντομογραφιών

AAL (Ambient Assisted Living) – Υποβοηθούμενη από το περιβάλλον αυτόνομη διαβίωση

CIP (Competitiveness and Innovation Programme) - Πρόγραμμα ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας

COM (Communication) - Ανακοίνωση

DFA (Design for all) - Σχεδιασμός για όλους

EIP (European Innovation Partnership) - Ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας

EIT (European Institute of Innovation and Technology) - Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας

EK – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΕΤΠΑ - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΕ – Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΠ7 – Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας

ΑΕγχΠ - Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

EYZ – Έτη υγιούς ζωής

ΤΠΕ – Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας

ΚΓΚ - Κοινότητες γνώσης και καινοτομίας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δημογραφική γήρανση είναι μία από τις σοβαρότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Σύμφωνα με πρόσφατες προβολές, ο αριθμός των Ευρωπαίων ηλικίας 65 ετών και άνω θα διπλασιαστεί σχεδόν τα επόμενα 50 χρόνια, περνώντας από τα 87 εκατομμύρια το 2010 στα 148 εκατομμύρια το 2060¹. Η τάση αυτή αντιπροσωπεύει μια πρόκληση για τις δημόσιες αρχές, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τις επιχειρήσεις και τον μη κερδοσκοπικό τομέα, ιδίως επειδή παρατηρείται σε μια εποχή κατά την οποία ασκείται ολοένα μεγαλύτερη πίεση στους κρατικούς προϋπολογισμούς, μειώνεται σταθερά το προσωπικό στον τομέα της υγείας² και αυξάνεται η ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών περίθαλψης από ηλικιωμένους.

Εάν δεν αντιμετωπιστεί αποφασιστικά αυτή η δημογραφική αλλαγή, θα προκαλέσει σοβαρές ανησυχίες για την οικονομική βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Η δημόσια δαπάνη για την υγεία αντιπροσωπεύει ήδη το 7,8% του ΑΕγχΠ στην ΕΕ και, έως το 2060, η δημόσια δαπάνη για επείγουσα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και για μακροχρόνια περίθαλψη αναμένεται να αυξηθεί κατά 3% του ΑΕγχΠ λόγω γήρανσης³.

Η υποστήριξη της γήρανσης με ενεργητικότητα και υγεία είναι σημαντική τόσο για να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων όσο και για να τους δοθεί η δυνατότητα να συμβάλουν στην κοινωνία, καθώς γερνούν· τέλος, για να μειωθεί η αφόρητη πίεση στα συστήματα υγείας.

Η Επιτροπή δρομολόγησε, μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών, τις ευρωπαϊκές συμπράξεις καινοτομίας στο πλαίσιο της «ένωσης καινοτομίας», μιας από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», με στόχο την επιτάχυνση της καινοτομίας για να επιτευχθεί ένας σαφώς προσδιορισμένος στόχος στο πλαίσιο μιας μεγάλης κοινωνικής πρόκλησης⁴.

Η ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας με θέμα την ενεργό και υγιή γήρανση (η Σύμπραξη) επιλέχθηκε ως πιλοτική σύμπραξη για την αντιμετώπιση του προβλήματος του γηράσκοντος πληθυσμού. Θέτει ως στόχο την αύξηση της διάρκειας υγιούς ζωής των πολιτών της ΕΕ κατά 2 χρόνια έως το 2020 και αποσκοπεί να επιτύχει τριπλό όφελος για την Ευρώπη, βελτιώνοντας την υγεία και την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων, βελτιώνοντας τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα των συστημάτων περίθαλψης και δημιουργώντας ανάπτυξη και ευκαιρίες για επιχειρήσεις⁵. Η Σύμπραξη συγκεντρώνει ενδιαφερόμενους παράγοντες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα που θα επισπεύσουν την ανάπτυξη σημαντικών καινοτομιών, αφού δεσμευθούν να λάβουν μέτρα τόσο από την πλευρά της προσφοράς όσο και από την πλευρά της ζήτησης σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρο το σύστημα της καινοτομίας. Η Σύμπραξη δεν συνιστά ούτε καινούργιο χρηματοδοτικό

¹ <http://ec.europa.eu/eurostat>

² Πράσινη βίβλος για το ευρωπαϊκό υγειονομικό δυναμικό COM(2008) 725 τελικό της 10.12.2008

³ Έκθεση για τη γήρανση 2009: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication14992_en.pdf

⁴ Ανακοινώσεις της Επιτροπής: «Ευρώπη 2020. Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» COM (2010)2020 τελικό της 3.3.2010, «Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020: Ένωση καινοτομίας» COM (2010) 546 τελικό της 6.10.2010

⁵ COM(2010)546 τελικό για την «ένωση καινοτομίας».

πρόγραμμα ή μέσο ούτε καινούργια νομική οντότητα και δεν αντικαθιστά τις ισχύουσες διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Η Σύμπραξη αποτελεί ξεχωριστή ευκαιρία που θα βοηθήσει να επιτευχθούν στόχοι πολιτικής των εμβληματικών πρωτοβουλιών της «Ευρώπης 2020»: «ένωση καινοτομίας», «ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη»⁶, «νέες δεξιότητες για νέες θέσεις εργασίας»⁷ και «ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού»⁸. Οι στόχοι της και η προσέγγισή της συμβαδίζουν επίσης με τις αρχές και τους στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για την υγεία «Μαζί για την υγεία»⁹. Τέλος, η Σύμπραξη αποτελεί σημαντική συμβολή της ΕΕ στην επίτευξη των στόχων του ευρωπαϊκού έτους ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (2012)¹⁰.

Η παρούσα ανακοίνωση είναι η απάντηση της Επιτροπής στο στρατηγικό σχέδιο υλοποίησης (το Σχέδιο)¹¹, το πρώτο σημαντικό έγγραφο της σύμπραξης.

2. ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το στρατηγικό σχέδιο υλοποίησης (το Σχέδιο), που εγκρίθηκε από τη διευθύνουσα ομάδα της Σύμπραξης τον Νοέμβριο του 2011, εστιάζεται σε δράσεις που αναπτύχθηκαν με βάση 3 πυλώνες: πρόληψη, προσυμπτωματικός έλεγχος και πρόωπη διάγνωση· περίθαλψη και θεραπεία· ενεργός γήρανση και ανεξάρτητη διαβίωση. Στον πρώτο πυλώνα, το σχέδιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες λίγες ειδικές δράσεις (βλέπε πίνακα παρακάτω) που πρόκειται να εφαρμοστούν από το 2012. Αυτοί οι θεματικοί πυλώνες συμπληρώνονται από ένα σύνολο οριζόντιων προτεραιοτήτων, όπως οι συνθήκες πλαισίου, τα αποδεικτικά στοιχεία και η χρηματοδότηση.

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο: «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη», COM(2010) 245 τελικό της 26.10.2010

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας: ευρωπαϊκή συμβολή για την πλήρη απασχόληση», COM(2010) 682 τελικό της 23.11.2010

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού: ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για κοινωνική και εδαφική συνοχή», COM(2010) 758 τελικό της 16.12.2010

⁹ Λευκή βίβλος της Επιτροπής, της 23ης Οκτωβρίου 2007, με τίτλο «Μαζί για την υγεία: Στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ για την περίοδο 2008 -2013», COM(2007) 630 τελικό της 23.10.2007

¹⁰ Απόφαση αριθ. 940/2011/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2011, σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος ενεργού γήρανσης και αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (2012)

¹¹ Στρατηγικό σχέδιο υλοποίησης – Στρατηγικό μέρος: http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/active-healthy-ageing/steering-group/implementation_plan.pdf#view=fit&pagemode=none; Επιχειρησιακό μέρος: http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/active-healthy-ageing/steering-group/operational_plan.pdf#view=fit&pagemode=none

Πυλώνας	Τομέας δράσης προτεραιότητας	Ειδική δράση
Πρόληψη, προσυμπτωματικός έλεγχος και πρόωμη διάγνωση	Στοιχειώδεις γνώσεις υγείας, δικαίωμα επιλογής των ασθενών όσον αφορά την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη, δεοντολογία και προγράμματα για την υποστήριξη της θεραπείας, με τη χρήση καινοτομικών εργαλείων και υπηρεσιών	Εντοπισμός καινοτομικών λύσεων για την εξασφάλιση καλύτερης υποστήριξης της θεραπείας σε περιφερειακό επίπεδο
	Εξατομικευμένη διαχείριση της υγείας	Εξεύρεση καινοτομικών λύσεων για την καλύτερη διαχείριση της προσωπικής υγείας και για την πρόληψη των πτώσεων στους ηλικιωμένους
	Πρόληψη και πρόωμη διάγνωση της παρακμής των λειτουργιών, σωματικών και γνωστικών, στους ηλικιωμένους	Βοήθεια για την πρόληψη της παρακμής και της αδυναμίας των λειτουργιών
Περίθαλψη και θεραπεία	Ανάπτυξη ικανοτήτων και μαζική εφαρμογή των επιτυχημένων ολοκληρωμένων συστημάτων περίθαλψης με βάση καινοτομικά εργαλεία και υπηρεσίες	Προώθηση μοντέλων ολοκληρωμένης περίθαλψης για χρόνιες παθήσεις, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τηλεπαρακολούθησης σε περιφερειακό επίπεδο
Ενεργός γήρανση και ανεξάρτητη διαβίωση	Παράταση της δραστηριότητας και ανεξάρτητης διαβίωσης μέσω ανοικτών και εξατομικευμένων λύσεων	Ανάπτυξη λύσεων ΤΠΕ που θα βοηθήσουν τους ηλικιωμένους να παραμείνουν ανεξάρτητοι, πιο δραστήριοι και κινητικοί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα
Ορίζοντα θέματα	Θεματική αγορά: καινοτομία για φιλικά προς τους ηλικιωμένους κτίρια, πόλεις και περιβάλλοντα	Προώθηση της καινοτομίας για φιλικά προς τους ηλικιωμένους κτίρια, πόλεις και περιβάλλοντα

Πρόκειται για την πρώτη φάση αποτελεσμάτων της Σύμπραξης. Η Επιτροπή προσδοκά ότι θα εντοπιστούν και άλλες δράσεις, των οποίων η υλοποίηση θα στηριχθεί μάλλον στην εμπειρία της πρώτης αυτής φάσης. Επιπλέον, οι χρήσιμες παρατηρήσεις που θα διατυπωθούν κατά την πρόοδο της Σύμπραξης αυτής θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από άλλες ευρωπαϊκές συμπράξεις καινοτομίας.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το Σχέδιο και, μέσω της παρούσας ανακοίνωσης, δηλώνει την προσήλωσή της στην υλοποίηση του Σχεδίου. Η Σύμπραξη είναι μια ευκαιρία για την επίσπευση της καινοτομίας και την αξιοποίηση των συνεργειών στο πλαίσιο της κάθε προτεραιότητας και της κάθε πολιτικής και μεταξύ των προτεραιοτήτων και των πολιτικών σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Ο ρόλος της Σύμπραξης είναι πολύτιμος, επειδή παράγει κρίσιμη μάζα και προσφέρει πολιτική αναγνώριση στο θέμα της ενεργού και υγιούς γήρανσης. Η Σύμπραξη έχει ήδη επιφέρει σημαντική προστιθέμενη αξία, αφού διαμόρφωσε μια κοινή θετική άποψη για τη γήρανση και πρόσφερε ένα συνολικό πλαίσιο δράσης, ως το προϊόν κοινής συμφωνίας πολλαπλών ενδιαφερόμενων μερών. Η πρόκληση στο μέλλον θα είναι να καταδειχθεί η πλήρης αξία αυτής της Σύμπραξης.

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Η υποστήριξη που θα χρειαστεί ακριβώς ώστε να στεφθούν με επιτυχία οι δράσεις στο πλαίσιο της Σύμπραξης θα εξαρτηθεί από τα συγκεκριμένα σχέδια που θα υποβληθούν κατά την επόμενη φάση. Κατά τις συζητήσεις προπαρασκευής του Σχεδίου κατέστη σαφές ότι ένα ισχυρό πλαίσιο υποστήριξης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο έχει ουσιαστική σημασία.

Επομένως, το Σχέδιο αναφέρει τις ακόλουθες συνθήκες πλαισίου ως ιδιαίτερες σημαντικές:

- α) αντιμετώπιση ρυθμιστικών ζητημάτων που εντοπίστηκαν ως πιθανοί παράγοντες παρεμπόδισης ή διευκόλυνσης
- β) προώθηση της δημιουργίας μιας κοινής και αξιόπιστης βάσης αποδεικτικών στοιχείων
- γ) ευθυγράμμιση των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων και βελτιστοποίηση της αποδοτικότητάς τους
- δ) ενθάρρυνση της ανταλλαγής και μεταφοράς καλών πρακτικών.

3.1. Υποστήριξη σε επίπεδο ΕΕ

3.1.1. Ευνοϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο

Η νομοθετική πρόταση της Επιτροπής¹² για αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με την προστασία των δεδομένων¹³ υποστηρίζει ότι θα πρέπει να εφαρμοστεί ιδιαίτερη προσέγγιση για τα δεδομένα υγείας, η οποία θα βασίζεται, αφενός, στο δικαίωμα του κάθε ατόμου για προστασία, πρόσβαση και χρήση των προσωπικών του στοιχείων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα δεδομένα υγείας, και, αφετέρου, στην εξυπηρέτηση των νόμιμων συμφερόντων προστασίας της δημόσιας υγείας, επιστημονικής έρευνας και ανάπτυξης των υπηρεσιών υγείας.

Η οδηγία που εκδόθηκε πρόσφατα για τα δικαιώματα των ασθενών στο πλαίσιο της διασυννοριακής υγειονομικής περίθαλψης¹⁴ θέσπισε ένα δίκτυο κρατών μελών στον τομέα της ηλεκτρονικής υγείας (eHealth) του οποίου κύριος στόχος είναι να συμβάλει στην αυξημένη διαλειτουργικότητα των συστημάτων eHealth διασυννοριακά, τα οποία θα υποστηρίξουν, μεταξύ άλλων, τις προτεραιότητες του σχεδίου για την ολοκληρωμένη περίθαλψη και την ανεξάρτητη διαβίωση.

¹² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών COM(2012)11 final της 21.01.2012. Πρόταση οδηγίας του ΕΚ και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα COM(2012)10 final της 21.01.2012

¹³ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. ΕΕ L 281 της 23.11.1995.

¹⁴ Οδηγία 2011/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυννοριακής υγειονομικής περίθαλψης

Η αγορά καινοτομικών και προσιτών λύσεων από τους αγοραστές του δημοσίου¹⁵ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αναγνωρίστηκε ως βασικός μοχλός για την επίσπευση της εισόδου της καινοτομίας στην αγορά και της απόδοσης της επένδυσης των καινοτομικών εταιρειών. Η Επιτροπή, με την πρότασή της για αναθεώρηση της νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις¹⁶, προβλέπει πιο πρόσφορους όρους για καινοτομικές αγορές, συγκεκριμένα προβλέπει μια νέα διαδικασία για συμπράξεις καινοτομίας, ένα ad hoc, ελαφρύτερο καθεστώς για τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών και ένα σαφές νομικό πλαίσιο για κοινές διασυνοριακές δημόσιες συμβάσεις.

Στο μελλοντικό πρόγραμμα «Ορίζων 2020»¹⁷, η Επιτροπή προτείνει επίσης χρηματοδοτική υποστήριξη για τις δημόσιες συμβάσεις έρευνας και καινοτομίας που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την παρούσα Σύμπραξη.

Η ανάπτυξη ειδικών συστημάτων κινήτρων στα κατάλληλα επίπεδα έχει ζωτική σημασία για την υλοποίηση δράσεων που επισημαίνονται στο Σχέδιο (π.χ. ολοκληρωμένη περίθαλψη στη βάση αποδεικτικών στοιχείων, ανάπτυξη εργαλείων και υπηρεσιών για ηλικιωμένους).

Τα πρότυπα και οι διαλειτουργικές λύσεις είναι ένα ακόμη σύνολο συνθηκών πλαισίου ζωτικής σημασίας. Η Επιτροπή θεωρεί φραγμό τα ανεπαρκή τεχνικά πρότυπα ή την απουσία τεχνικών προτύπων και δεσμεύεται να υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός νέου πλαισίου της ΕΕ για τον έλεγχο της διαλειτουργικότητας, τη σήμανση ποιότητας και την πιστοποίηση όσον αφορά λύσεις και πλατφόρμες ηλεκτρονικής υγείας, ολοκληρωμένης περίθαλψης και ανεξάρτητης και δραστήριας διαβίωσης των ηλικιωμένων. Θα συνεργαστεί στενά με τα σχετικά φόρουμ και τις κοινοπραξίες στο πλαίσιο του νέου πλαισίου τυποποίησης της ΕΕ¹⁸, ώστε να επισπεύσει την έγκριση προτύπων και την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών, προφίλ και προδιαγραφών διαλειτουργικότητας στην ηλεκτρονική υγεία (συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης περίθαλψης) και στην ανεξάρτητη διαβίωση.

¹⁵ Καινοτομικές δημόσιες συμβάσεις σημαίνει ότι ο δημόσιος τομέας αναλαμβάνει τον ρόλο και τους κινδύνους του βασικού πελάτη, βελτιώνοντας, παράλληλα, την ποιότητα των υπηρεσιών του και την παραγωγικότητά του

¹⁶ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις COM(2011) 896 τελικό της 20.12.2011

¹⁷ Ανακοίνωση με τίτλο «Ορίζων 2020» - Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας COM(2011) 808 τελικό της 30.11.2011

¹⁸ Ένα στρατηγικό όραμα για τα ευρωπαϊκά πρότυπα: Προχωρώντας προς τα εμπρός για την ενίσχυση και την επιτάχυνση της βιώσιμης ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας έως το 2020, COM(2011)311 τελικό της 1.6.2011· COM(2011) 315 τελικό της 1.06.2011. Πρόταση κανονισμού για την ευρωπαϊκή τυποποίηση

Για να υποστηρίξει τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών πλαισίου, η Επιτροπή:

- θα λάβει υπόψη της τους στόχους και τις προτεραιότητες της Σύμπραξης που ορίζονται στο Σχέδιο, κατά την αναθεώρηση της οικείας νομοθεσίας της ΕΕ, όπως της οδηγίας για τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα¹⁹, και κατά την υποβολή πρότασης για μια ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα²⁰.
- θα επισπεύσει την ανάπτυξη προτύπων βάσει των εντολών τυποποίησης για τις ΤΠΕ, το δομημένο περιβάλλον και την ενσωμάτωση της προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς πολιτικής, σύμφωνα με την αρχή «σχεδιασμός για όλους» και θα προτείνει εντολές τυποποίησης²¹ στην ηλεκτρονική υγεία και στην ανεξάρτητη διαβίωση. Η πρώτη σειρά νέων προτύπων για την προσβασιμότητα αναμένεται να είναι έτοιμη έως το 2013.
- θα υποστηρίξει τα οικεία ενδιαφερόμενα μέρη στο κατάλληλο επίπεδο για την ανάπτυξη συστημάτων ειδικών κινήτρων, με σκοπό την ανάπτυξη λύσεων.
- θα υποστηρίξει την ανάπτυξη τυποποιημένης ορολογίας, δεδομένων, κλινικών πληροφοριών και ιατρικών μοντέλων, καθώς επίσης θα υποστηρίξει τις δημόσιες αρχές κατά τη σύναψη προ-εμπορικών δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και κατά την προμήθεια καινοτομικών λύσεων, μέσω των προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ.
- θα υποστηρίξει το έργο των ενδιαφερόμενων μερών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για τη βελτίωση των προβλέψεων αναγκών σε προσωπικό στον τομέα της υγείας και για την προσαρμογή των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων σε νέα μοντέλα περίθαλψης και νέες τεχνολογίες.
- θα κάνει χρήση των μέσων που προβλέπονται στο άρθρο 14 της οδηγίας για τα δικαιώματα των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης για να υποστηρίξει την υλοποίηση των σχετικών δράσεων που προσδιορίζονται στο σχέδιο.

3.1.2. Αποτελεσματικοί μηχανισμοί χρηματοδότησης

Το Σχέδιο είναι ένα από έγγραφα αναφοράς που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων βάσει των σχετικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων και

¹⁹ Οδηγία του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 1990 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα ενεργά εμφυτεύσιμα ιατρικά βοηθήματα (90/385/ΕΟΚ)· οδηγία 93/42/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί των ιατροτεχνολογικών προϊόντων· οδηγία 98/79/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 1998, για τα ιατροτεχνολογικά βοηθήματα που χρησιμοποιούνται στη διάγνωση in vitro.

²⁰ Η Επιτροπή διεξάγει επί του παρόντος τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με την εκπόνηση μιας ευρωπαϊκής πράξης για την προσβασιμότητα, η οποία θα περιέχει μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας όλων των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων, σε αγαθά και υπηρεσίες.

²¹ Αυτές περιλαμβάνουν ήδη την εντολή 376 (Απαιτήσεις προσβασιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα των ΤΠΕ)· την εντολή 420 (Απαιτήσεις προσβασιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα του δομημένου περιβάλλοντος)· την εντολή 473 (για συμπερίληψη της προσβασιμότητας, σύμφωνα με την αρχή του σχεδιασμού για όλους, στις σχετικές δραστηριότητες τυποποίησης).

πρωτοβουλιών της ΕΕ στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πολιτικής, της έρευνας και της καινοτομίας, των ΤΠΕ, της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης της αγοράς, της διαρθρωτικής και περιφερειακής πολιτικής. Η Επιτροπή άρχισε ήδη να ευθυγραμμίζει τα μέσα αυτά και θα συνεχίσει αυτό το έργο συστηματικά, ώστε να βελτιστοποιήσει τον αντίκτυπο της χρηματοδότησης· θα λάβει δε πλήρως υπόψη της τις σχετικές πτυχές του Σχεδίου με σκοπό να συμβάλει στους στόχους και στο όραμά του.

Η Επιτροπή συνδέει ήδη προηγμένη και εφαρμοσμένη έρευνα με μεγάλης κλίμακας επικύρωση της καινοτομίας για τις δράσεις του Σχεδίου:

- το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα (ΠΠ7) διέθεσε 220 εκατομμύρια ευρώ για έρευνα στον τομέα της υγείας που μπορεί να έχει σημασία για τη Σύμπραξη·
- το μέρος του προγράμματος ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας (CIP) που αφορά τις ΤΠΕ διέθεσε 24 εκατομμύρια ευρώ στο πρόγραμμα εργασίας του 2012 για δράσεις που αφορούν άμεσα τη Σύμπραξη·
- το σχέδιο εργασίας του προγράμματος υγείας για το 2012 διαθέτει 4 εκατομμύρια ευρώ για την ευθυγράμμιση της προαγωγής της υγείας, ιδίως, προς υπάρχουσες λύσεις ολοκληρωμένης περίθαλψης·
- η Επιτροπή συνεισφέρει 25 εκατομμύρια ευρώ ετησίως στα προγράμματα εργασίας του κοινού προγραμματισμού της υποβοηθούμενης από το περιβάλλον αυτόνομης διαβίωσης, που καλύπτει τομείς μεγάλης συνάφειας με τη Σύμπραξη.

Η Επιτροπή θα προσπαθήσει να επιδιώξει με μεγαλύτερο σθένος τον στόχο της στρατηγικής της ΕΕ για την υγεία²², που είναι η προαγωγή της καλής υγείας στη γηράσκουσα Ευρώπη, καθώς επίσης η μείωση των ανισοτήτων²³ και η ενίσχυση του δικαιώματος επιλογής των ασθενών όσον αφορά την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη. Το πρόγραμμα «υγεία για την ανάπτυξη», όπως προτάθηκε από την Επιτροπή²⁴, αναμένεται να εξακολουθήσει να υποστηρίζει τους στόχους και το πλαίσιο δράσης για τη γήρανση, όπως αναφέρεται αναλυτικά στο Σχέδιο.

Η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για απόφαση σχετικά με το στρατηγικό θεματολόγιο καινοτομίας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) για την περίοδο 2014-2020²⁵ στην οποία χαρακτηρίζει την «καινοτομία για υγιή διαβίωση και ενεργό γήρανση» ως ένα από τα θέματα προτεραιότητας των κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας (KIC) του EIT το 2014-2015.

²² COM (2007) 630 τελικό της 23.10.2007

²³ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Αλληλεγγύη στον τομέα της υγείας: μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας στην ΕΕ», COM(2009)567 τελικό της 20.10.2009

²⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος «Υγεία για την ανάπτυξη», του τρίτου πολυετούς προγράμματος δράσης της ΕΕ στον τομέα της υγείας για την περίοδο 2014-2020, COM(2011) 709 τελικό της 9.11.2011

²⁵ COM (2011) 822 τελικό της 30.11.2011

Με σκοπό την αποδοτική χρήση των χρηματοδοτικών μηχανισμών, η Επιτροπή:

- θα εξασφαλίσει την αποτελεσματική χρήση της χρηματοδότησης που χορηγείται σε προτεραιότητες του Σχεδίου της Σύμπραξης, ιδίως στο μέρος του προγράμματος ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας που αφορά τις ΤΠΕ, για την υποστήριξη της επικύρωσης και της ανάπτυξης υπηρεσιών, της διαλειτουργικότητας, της συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων και της δημιουργίας ικανοτήτων· στο κοινό πρόγραμμα της υποβοηθούμενης από το περιβάλλον αυτόνομης διαβίωσης (AAL), στο ΠΠ7 για έρευνα στον τομέα των ΤΠΕ το 2013 και στο πρόγραμμα υγείας για το 2012-2013·
- θα λάβει υπόψη τις σχετικές προτεραιότητες του Σχεδίου μαζί με τις παρατηρήσεις που θα της υποβάλουν άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για τα μελλοντικά προγράμματα εργασίας και μέσα έρευνας και ανάπτυξης (δηλ. Ορίζων 2020)·
- πρότείνει να παράσχει υποστήριξη για συγκεκριμένες δράσεις που υπηρετούν τους στόχους της, βάσει της σύμπραξης για ενεργό και υγιή γήρανση στο πεδίο εφαρμογής του προγράμματος «υγεία για την ανάπτυξη»·
- πρότείνει στο πλαίσιο της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» να χρηματοδοτήσει, από το 2014, την υλοποίηση των υποδομών διευρωπαϊκών ψηφιακών υπηρεσιών, που καθιστούν εφικτή τη διασυνοριακή τηλεϊατρική-τηλεπαρακολούθηση²⁶.

3.1.3. Αγορά: βάση αποδεικτικών στοιχείων, δεδομένα και καινοτομικές ιδέες

Για να διευκολυνθεί η ανταλλαγή ιδεών και η συνεργασία με τους εταίρους, ανεξαρτήτως των ειδικών δράσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της Σύμπραξης, η Επιτροπή θα δημιουργήσει μια πλατφόρμα ψηφιακής βάσης, ανοικτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη («αγορά»). Αυτή η πλατφόρμα θα βοηθήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη να βρουν εταίρους, να ανταλλάξουν πρακτικές και σχέδια, να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστα δεδομένα και αποδεικτικά στοιχεία και να συνδεθούν με άλλες πλατφόρμες καινοτομίας και με πλατφόρμες σχετικές με θέματα ηλικιωμένων. Οι ενδιαφερόμενοι παράγοντες που δεν είναι σε θέση να κινητοποιήσουν επαρκή κρίσιμη μάζα για να συμμετάσχουν άμεσα στην υλοποίηση του Σχεδίου θα κληθούν να συμμετάσχουν και να συνεισφέρουν στην προαναφερόμενη αγορά.

Για την ταχύτερη αφομοίωση της καινοτομίας, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι επίσης απαραίτητο να γίνει ταχύτερη η συλλογή και ανταλλαγή συγκρίσιμων δεδομένων και αποδεικτικών στοιχείων υψηλής ποιότητας και να υπάρξει συνεργασία για την ανάλυσή τους και τη διάδοσή τους με σκοπό την υποστήριξη της υλοποίησης των δράσεων του Σχεδίου.

²⁶ Πρόταση κανονισμού για τη σύσταση της Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», COM(2011) 665 της 19.10.2011

Η Επιτροπή θα προβεί στα εξής:

- θα δημιουργήσει μια «αγορά» όπου θα βρίσκουν εταίρους οι διάφοροι συντελεστές, θα ενθαρρύνει τη μεταφορά και την ανταλλαγή καλών ιδεών και πρακτικών και θα διαδώσει επικυρωμένα αποδεικτικά στοιχεία από το 2ο τρίμηνο του 2012·
- θα συμβάλει στη συλλογή, κατηγοριοποίηση και ανάλυση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και δεδομένων και στην ανοικτή και κοινή πρόσβαση, από το 2013 κι έπειτα, με την υποστήριξη του Κοινού Κέντρου Ερευνών και των ενδιαφερόμενων μερών της Σύμπραξης·
- θα υποστηρίξει και θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών, αναλαμβάνοντας την ειδική δράση του Σχεδίου για φιλικές προς τους ηλικιωμένους καινοτομικές και προσιτές λύσεις για πόλεις και περιφέρειες, από τα μέσα του 2012.

3.2. Υποστήριξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

Η επιτυχία της Σύμπραξης θα εξαρτηθεί από τις δράσεις που θα αναληφθούν σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η αποφασιστική υποστήριξη σ' αυτά τα επίπεδα είναι, επομένως, κρίσιμης σημασίας. Η Επιτροπή θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή των κρατών μελών και των περιφερειών στις δυνατότητες που υπάρχουν στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων για την υποστήριξη της έρευνας, της καινοτομίας και άλλων μέτρων ενεργού και υγιούς γήρανσης. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι πρωτοβουλίες για την ηλεκτρονική υγεία (eHealth) και η επένδυση σε μεταρρυθμίσεις του συστήματος υγείας, η υποδομή²⁷ και το ανθρώπινο κεφάλαιο για τη βελτίωση της πρόληψης, διάγνωσης και περίθαλψης υγείας.

Η πρόταση της Επιτροπής για μια δέσμη μέτρων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής (2014-2020) συγκαταλέγει την ενεργό και υγιή γήρανση και την καινοτομία μεταξύ των επενδυτικών προτεραιοτήτων της, προσφέροντας περισσότερες δυνατότητες για την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ της Σύμπραξης και των διαρθρωτικών ταμείων προς αυτή την κατεύθυνση. Η παρούσα πρόταση ορίζει επίσης την υγεία ως τομέα χρηματοδότησης βάσει του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και καθορίζει εκ των προτέρων όρους, που απαιτούν αποδεδειγμένη ερευνητική και καινοτομική στρατηγική για ευφυή εξειδίκευση²⁸ και εθνική και/ή περιφερειακή στρατηγική υγείας σε μια εποχή ιεράρχησης των προτεραιοτήτων στις δαπάνες²⁹. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται, επομένως, να εξετάσουν τη συμπερίληψη μέτρων για την ενεργό και υγιή γήρανση στα επιχειρησιακά προγράμματά τους για την περίοδο 2014-2020, μέτρα που να μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων.

Δεδομένου ότι σε πολλά προγράμματα εξακολουθεί να υπάρχει διαθέσιμη χρηματοδότηση, στο πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, (ιδίως για την ενεργό γήρανση, την

²⁷ 5,29 δισεκατομμύρια ευρώ διατίθενται συνολικά από το ΕΤΠΑ για την υποστήριξη υποδομών υγείας (μαζί με μέτρα eHealth στο πλαίσιο του κονδυλίου των 5,32 δισεκατομμυρίων ευρώ για υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης γενικά)

²⁸ Η ανάπτυξη ερευνητικής και καινοτομικής στρατηγικής για ευφυή εξειδίκευση ορίζεται ως εκ των προτέρων όρος για δύο θεματικούς στόχους της μελλοντικής πολιτικής συνοχής που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ: ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας (στόχος E&A) και ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και της χρήσης και ποιότητάς τους (στόχος ευρυζωνικότητας).

²⁹ COM(2011)615 τελικό της 6.10.2011 (Παράρτημα IV, σημεία 1 και 10.2)

υποδομή υγείας, την ηλεκτρονική υγεία), η Επιτροπή ενθαρρύνει ακόμη τα ενδιαφερόμενα μέρη να χρησιμοποιήσουν τα διαρθρωτικά ταμεία για να επιτύχουν τους στόχους της Σύμπραξης.

Η Σύμπραξη μπορεί να προσφέρει αλλά και να πάρει ιδέες από κατάλληλα συστήματα ειδικών κινήτρων, πληρωμών και/ή επιστροφής δαπανών που εφαρμόζουν πάροχοι του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και να ενθαρρύνει την ενεργό χρήση δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας (δηλ. προ-εμπορικών δημόσιων συμβάσεων και δημόσιων συμβάσεων προμήθειας καινοτομικών λύσεων)³⁰.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη (συμπεριλαμβανομένων των εθνικών και περιφερειακών αρχών):

- να συνεργαστούν για την καλύτερη ευθυγράμμιση και τη βελτίωση των συνεργειών μεταξύ, αφενός, των χρηματοδοτικών τους μέσων και, αφετέρου, των χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών της Επιτροπής· αυτό περιλαμβάνει τα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας τους, ιδίως σε σχέση με τις οικείες πρωτοβουλίες κοινού προγραμματισμού και με το κοινό πρόγραμμα AAL·
- να χρησιμοποιήσουν αποδοτικά τα διαρθρωτικά ταμεία, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Σύμπραξης, κατά περίπτωση, ιδίως με σκοπό:
 - την αναβάθμιση της χρήσης, της ποιότητας, της διαλειτουργικότητας των ΤΠΕ και της πρόσβασης στις ΤΠΕ, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής υγείας, και την ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας·
 - την προαγωγή μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς και την καταπολέμηση της φτώχειας, μεταξύ άλλων, με επενδύσεις στην υγεία και την κοινωνική υποδομή·
 - την προαγωγή μέτρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων που υφίστανται οι ηλικιωμένοι τόσο όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας όσο και την πρόσβαση στον τόπο εργασίας (π.χ. καινοτομικές, προσβάσιμες και φιλικές προς τους ηλικιωμένους μορφές οργάνωσης της εργασίας, μεγαλύτερης διάρκειας και υγιέστερη ενεργός ζωή)·
 - την προώθηση επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό των εθνικών και περιφερειακών συστημάτων υγείας και την κατά προτεραιότητα μετάβαση από τις υπηρεσίες ιδρυματικής περίθαλψης σε μοντέλα περίθαλψης δημοτικού ή κοινοτικού χαρακτήρα, με την ταυτόχρονη υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης.
- να εξετάσουν το ενδεχόμενο να συμπεριλάβουν τις προτεραιότητες και τους στόχους της Σύμπραξης στις στρατηγικές τους προτεραιότητες, ώστε να κάνουν χρήση των διαρθρωτικών ταμείων·
- να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες της Σύμπραξης, αγοράζοντας πιο καινοτομικές και αποδοτικές λύσεις.

³⁰

Ανακοίνωση για τις προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις: προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών στην Ευρώπη, COM(2007) 799 τελικό της 14.12.2007.

4. ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΠΙΤΟΠΟΥ

Έχει καίρια σημασία να ασκήσουν ενεργό ρόλο στην υλοποίηση του σχεδίου οι αρχές υγείας, οι ομάδες ασθενών, οι επιχειρηματίες, οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας, οι ηλικιωμένοι και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η συμμετοχή στη Σύμπραξη προσφέρει μια ευκαιρία για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο να λάβουν πολιτική υποστήριξη, να μοιραστούν τους κινδύνους, να μειώσουν το κόστος χάρη σε αυξημένες οικονομίες κλίμακας και στην κοινοχρησία λύσεων, καθώς και να εξοικονομήσουν χρόνο και προσπάθεια και να αυξήσουν την αξιοπιστία τους με την κοινή συλλογή και διάδοση αποδεικτικών στοιχείων.

Η Επιτροπή προτείνει δύο διαφορετικούς τρόπους για την εφαρμογή του σχεδίου³¹:

- σχεδιασμός και δημοσίευση «προσκλήσεων για δέσμευση»
- εντοπισμός και αξιολόγηση των υποψήφιων «τόπων αναφοράς».

Οι «προσκλήσεις για δέσμευση» θα εστιαστούν στην υλοποίηση ειδικών δράσεων του Σχεδίου, ενώ οι «τόποι αναφοράς» θα δώσουν ιδέες μέσα από παραδείγματα υφιστάμενων και επιτυχημένων ολοκληρωμένων λύσεων για την ενεργό και υγιή γήρανση.

4.1. Δημοσίευση «προσκλήσεων για δέσμευση»

Το Σχέδιο ζητούσε από την Επιτροπή να δημοσιεύσει «προσκλήσεις για δέσμευση», ανοικτές σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, σχετικά με τις ειδικές δράσεις που εντοπίζονταν στο στρατηγικό σχέδιο υλοποίησης³².

Δέσμευση είναι η ανάληψη μιας μετρήσιμης και συγκεκριμένης υποχρέωσης για την υποστήριξη μιας δράσης ή μιας ομάδας δράσεων με σκοπό τη συμβολή στην επίτευξη των στόχων και των παραδοτέων που δηλώνονται στο Σχέδιο. Θα υποβληθεί έπειτα από τη δημοσίευση «προσκλήσεων για δέσμευση» που απαιτούν την πλήρωση των κριτηρίων της Σύμπραξης (δηλ. στράτευση στον σκοπό, σύμπραξη χωρίς αποκλεισμούς, κρίσιμη μάζα, υλοποίηση, υποστήριξη του σκοπού).

Οι «προσκλήσεις για δέσμευση» θα δημοσιευθούν μόλις εγκριθεί η παρούσα ανακοίνωση, θα παραμείνουν ανοικτές για δύο τουλάχιστον μήνες και θα ξανανοίγουν σε περιοδική βάση.

Οι συμμετέχοντες στις ειδικές δράσεις θα συγκροτήσουν ομάδες δράσης, μία για κάθε ειδική δράση, και θα δεσμευτούν, υποβάλλοντας ένα σχέδιο δράσης, να εκτελούν μια σειρά δραστηριοτήτων οι οποίες συμβάλλουν στην επίτευξη του κυρίαρχου στόχου. Οι ενδιαφερόμενοι των οποίων οι δεσμεύσεις δεν ικανοποιούν τα κριτήρια θα προσκληθούν στην «αγορά» (βλέπε 3.1.3.) με σκοπό να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις.

³¹ Μια διαδικτυακή παρουσία της Σύμπραξης θα περιέχει αναφορές για την πρόοδο και τα αποτελέσματα της Σύμπραξης, θα παρέχει πληροφορίες για την καινοτομία σε θέματα ενεργού και υγιούς γήρανσης και θα παράσχει ένα αποθετήριο επικυρωμένων αποδεικτικών στοιχείων (πβ. <http://ec.europa.eu/active-healthy-ageing> and Twitter @EIP_AHA)

³² Βλέπε στρατηγικό σχέδιο υλοποίησης

4.2. Τόποι αναφοράς

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι περιφέρειες, οι πόλεις, οι ενοποιημένοι οργανισμοί νοσηλείας/περίθαλψης που αποσκοπούν να προσφέρουν ολοκληρωμένη και καινοτομική προσέγγιση για θέματα ενεργού και υγιούς γήρανσης και μπορούν να παράσχουν αποδείξεις και συγκεκριμένα παραδείγματα της επιρροής τους στο χώρο αξίζει να προσεχτούν ιδιαίτερα ως «τόποι αναφοράς». Θα μπορούσαν να βοηθήσουν σημαντικά να γίνουν αντιληπτές οι συνέργειες μεταξύ των διάφορων δράσεων και η προστιθέμενη αξία μιας ολιστικής προσέγγισης. Αυτοί οι τόποι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιδείξουν επαναστατικές λύσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα, να αξιολογηθούν, ως πρωτοπόροι, από ομοτίμους με βάση μια ανεξάρτητη, ευρέως αποδεκτή και κοινά συμφωνημένη μεθοδολογία αξιολόγησης και να δοκιμαστούν διεξοδικότερα και να εφαρμοστούν σε ευρύτερη κλίμακα.

Οι τόποι αναφοράς θα πρέπει να δημιουργήσουν έναν συνασπισμό με τους διάφορους συντελεστές που δραστηριοποιούνται έως σήμερα στο πλαίσιο της Σύμπραξης (επαγγελματίες, ασθενείς, άτομα που παρέχουν φροντίδα και οικογένειες, πάροχοι τεχνολογίας, διοικητικά στελέχη και πάροχοι ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ακαδημαϊκοί και δημόσιες αρχές) και να είναι πρόθυμοι:

- να υλοποιήσουν σημαντικό μέρος των δράσεων του σχεδίου με ολοκληρωμένο τρόπο και να δεσμευτούν για την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων (σε χρήμα και σε ανθρώπους) από εταίρους του συνασπισμού τους,
- να διενεργήσουν αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου, ακολουθώντας κοινή προσέγγιση, να ανταλλάξουν πρακτικές και πληροφορίες, να διαθέσουν στο κοινό αποτελέσματα και δεδομένα σχετικά με τον αντίκτυπο (ανοικτά δεδομένα),
- να συνεργαστούν με άλλους απ' όλη την Ευρώπη,
- να υποβάλουν κατάλογο αποτελεσμάτων/υλοποιήσεων μέσα στο χρονικό πλαίσιο 2013-2015.

Στο βαθμό που θα παράγονται αποτελέσματα από τις ομάδες δράσης και τους τόπους αναφοράς, θα παρέχονται νέες πληροφορίες που θα βοηθούν στην προσαρμογή και τη βελτίωση των συνθηκών πλαισίου και στην ταχύτερη αφομοίωση της καινοτομίας. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, τη διατύπωση συστάσεων για μεγαλύτερη ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων, για συντονισμό των δράσεων επίδειξης και των πιλοτικών δράσεων σε ορισμένους τομείς, για την αναπαραγωγή των αποτελεσμάτων σε άλλους τόπους, για την ταχεία έκδοση συγκεκριμένων προτύπων ή για τη συγκέντρωση της ζήτησης και για τον συντονισμό των δημόσιων συμβάσεων σε επιλεγμένους τομείς.

Με σκοπό να προωθήσει την εφαρμογή αυτών των δράσεων, η Επιτροπή:

- θα δημοσιεύσει «προσκλήσεις για δέσμευση» για τις ειδικές δράσεις που ορίζονται στο Σχέδιο στο τέλος Φεβρουαρίου του 2012·
- θα δημοσιεύσει «πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος» για υποψηφιότητες τόπων αναφοράς πριν από το τέλος Φεβρουαρίου του 2012·
- θα διοργανώσει την επιλογή των υποψήφιων τόπων αναφοράς της Σύμπραξης έως το 2013, σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

5. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Η Επιτροπή, με την υποστήριξη του Κοινού Κέντρου Ερευνών, θα αναπτύξει ένα πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης. Αυτό το πλαίσιο αναμένεται να διευκολύνει τον καθορισμό της αιτιώδους σχέσης και τη μέτρηση του αντικτύπου μεταξύ, αφενός, μεμονωμένων δράσεων, τις οποίες διαχειρίζονται τα ενδιαφερόμενα μέρη, και, αφετέρου, των κύριων στόχων της Σύμπραξης³³. αναμένεται επίσης να συνδέσει τις ειδικές δράσεις του Σχεδίου με τους βασικούς στόχους της Σύμπραξης.

Το πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης θα βασιστεί σε μια πολυδιάστατη προσέγγιση, σε διάφορα επίπεδα και με πολλαπλούς δείκτες και ειδικούς στόχους. Αυτό σημαίνει ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη που θα υλοποιούν τις δράσεις θα υποβάλλουν εκθέσεις σε ετήσια βάση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται προς την επίτευξη των καθορισμένων παραδοτέων και του κυρίαρχου στόχου (+2 χρόνια υγιούς ζωής) της Σύμπραξης. Αυτές οι εκθέσεις θα χρησιμεύουν επίσης ως στοιχεία τροφοδότησης της τακτικής έκθεσης που θα υποβάλλει η Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Για την παρακολούθηση και τη μέτρηση της προόδου, η Επιτροπή:

- θα δημιουργήσει, με την υποστήριξη του Κοινού Κέντρου Ερευνών, ένα πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης, με βάση τις διάφορες δράσεις που ανέλαβαν τα ενδιαφερόμενα μέρη, σύμφωνα με τους τομείς δράσης προτεραιότητας που προσδιορίζονται στο σχέδιο και λαμβανομένου υπόψη του χρονοδιαγράμματος και του είδους των δράσεων·
- θα προτείνει μια πρώτη μορφή αυτού του πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης έως τις αρχές του 2013·
- θα υποβάλλει εκθέσεις προόδου σχετικά με την υλοποίηση του Σχεδίου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σε ετήσια βάση, με αφετηρία τις αρχές του 2013.

6. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας της Σύμπραξης αντλήθηκαν πολλά διδάγματα όσον αφορά τη διακυβέρνηση και τις διαδικασίες, μεταξύ άλλων, για τις σχέσεις της Σύμπραξης με τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες και μέσα· έγινε, ιδίως, κατανοητό ότι η διευθύνουσα ομάδα της Σύμπραξης θα πρέπει να λειτουργεί αποτελεσματικά και αποδοτικά, εξασφαλίζοντας ταυτοχρόνως αντιπροσωπευτικότητα, με μηχανισμούς ανατροφοδότησης της ευρύτερης ομάδας των ενδιαφερόμενων μερών· επίσης, ότι είναι απαραίτητες οι σαφείς διευθετήσεις παρακολούθησης³⁴. Αυτά οδήγησαν σε προσαρμογές στη διακυβέρνηση κατά την επόμενη φάση αυτής της Σύμπραξης.

³³ «Τριπλό όφελος για την Ευρώπη»: καλύτερη υγεία και ποιότητα ζωής για τους πολίτες της ΕΕ, πιο βιώσιμα συστήματα περίθαλψης και μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα και περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης για τις επιχειρήσεις της ΕΕ.

³⁴ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «Η πιλοτική ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας για την ενεργό και υγιή γήρανση (EYG). Πρώτες εμπειρίες από τη διακυβέρνηση και τις διαδικασίες», SEC(2011) 1028 τελικό της 1.9.2011

Η υλοποίηση του Σχεδίου θα γίνει από πολλούς και διαφορετικούς εταίρους: από εκείνους που θα δεσμευθούν να εκτελέσουν τις δράσεις, από τους τόπους αναφοράς, από οργανισμούς έκδοσης προτύπων, από συναφείς πρωτοβουλίες, από την Επιτροπή και τις αρχές των κρατών μελών με τη βοήθεια, παραδείγματος χάριν, των χρηματοδοτικών προγραμμάτων τους, των γνώσεών τους σε θέματα ρυθμιστικά και σε θέματα δημοσίων συμβάσεων.

Στο πλαίσιο των ειδικών δράσεων του σχεδίου, η Επιτροπή θα συγκαλέσει ομάδες δράσης (βλέπε 4.1) που απαρτίζονται από εταίρους δεσμευμένους να υλοποιήσουν δράσεις προτεραιότητας με κοινούς στόχους και θα προσφέρει την ευκαιρία να σημειωθεί πρόοδος προς την κατεύθυνση των διάφορων προτεραιοτήτων του σχεδίου, παρέχοντας ισχυρότερη πολιτική καθοδήγηση και υποστήριξη. Οι ομάδες δράσης θα καθορίσουν τις μεθόδους εργασίας τους και τη διακυβέρνησή τους, οι δε υπηρεσίες της Επιτροπής θα συντονίσουν τη διαδικασία.

Η Επιτροπή θα διοργανώνει διάσκεψη των εταίρων σε ετήσια βάση από το τέλος του 2012 και μετά, στην οποία θα προσέρχονται, αφενός, τα ενδιαφερόμενα μέρη που δεσμεύτηκαν να συμμετάσχουν στη Σύμπραξη όσο και εκείνα που συμμετέχουν ήδη με σκοπό να συζητούν και να αποφασίζουν σχετικά με τα θέματα που συνδέονται με την υλοποίηση του σχεδίου, τις μελλοντικές δράσεις και τη διακυβέρνηση.

Η σημερινή διευθύνουσα ομάδα εκπλήρωσε την αρχική εντολή της, που ήταν να προετοιμάσει το Σχέδιο. Ωστόσο, χρειάζεται ακόμη μια ομάδα συντονισμού για να αναλάβει τη στρατηγική εποπτεία της προόδου και των συνεργειών μεταξύ των διάφορων ομάδων δράσης. Δεδομένου ότι η Σύμπραξη βρίσκεται σήμερα σε πιλοτικό στάδιο, η Επιτροπή προτείνει να συνεχίσει το έργο της η διευθύνουσα ομάδα (προσωρινά) έως την πρώτη διάσκεψη των εταίρων, με σκοπό να εξασφαλίσει ταχεία πρόοδο κατά την εναρκτήρια φάση των ομάδων δράσης.

Η Επιτροπή θα αναλάβει τη συνολική παρακολούθηση και την τακτική υποβολή επίσημων εκθέσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, θα εξασφαλίσει τον διάλογο με τα δύο όργανα, επιδιώκοντας στενή, ενισχυμένη συνεργασία σε επίπεδο εργασίας με τις οικείες υπηρεσίες και τους αντιπροσώπους των δύο αυτών οργάνων. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα εξακολουθήσουν να συνεργάζονται στενά με τις εθνικές κυβερνήσεις, τις περιφέρειες κι ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών, με σκοπό να υλοποιήσουν το όραμα καινοτομίας της Σύμπραξης και να εφαρμόσουν τις δράσεις που προσδιορίζονται στο σχέδιο.

Για την εφαρμογή των δράσεων, όπως ορίζονται στο σχέδιο, η Επιτροπή:

- θα εφαρμόσει ένα μοντέλο απλής και ευέλικτης διακυβέρνησης (ομάδες δράσης, προσωρινή διευθύνουσα ομάδα, διάσκεψη των εταίρων) για να δώσει επιχειρησιακές και στρατηγικές κατευθύνσεις σχετικά με τους δύο τρόπους υλοποίησης του Σχεδίου από το πρώτο τρίμηνο του 2012·
- θα εκδώσει έκθεση προόδου σχετικά με την ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας έως το 2013.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τα κράτη μέλη και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να ανταποκριθούν μαζί και το καθένα σύμφωνα με τον ιδιαίτερο ρόλο του στις προκλήσεις που θέτει η γήρανση του πληθυσμού. Στην παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή παρουσίασε την απάντησή της, προτείνοντας τρόπους διακυβέρνησης για αποτελεσματική εφαρμογή, πρότεινε ένα πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης για την έγκαιρη επίτευξη των ειδικών στόχων και του κυρίαρχου στόχου, πρότεινε τη βελτίωση και την ανάπτυξη συνθηκών πλαισίου και επισήμανε την προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων της ΕΕ.

Χάρη στην υλοποίηση του Σχεδίου, η Επιτροπή προσδοκά σημαντική επίσπευση της καινοτομίας σε θέματα υγιούς και ενεργού γήρανσης και πρόοδο προς την επίτευξη του κυρίαρχου στόχου και των ειδικών στόχων της Σύμπραξης. Αυτό προϋποθέτει νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των διάφορων ενδιαφερόμενων συντελεστών, τόσο εκείνων που συμμετέχουν ήδη στην προετοιμασία του σχεδίου όσο και εκείνων που είναι πρόθυμοι να δεσμευτούν για την υλοποίησή του.

Αποκομίστηκαν πολύτιμες εμπειρίες από την ανάπτυξη και την υλοποίηση αυτής της Σύμπραξης. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να ενσωματώνει τα διδάγματα αυτά στις προτάσεις της για την ανάπτυξη και τον σχεδιασμό των μελλοντικών ευρωπαϊκών συμπράξεων καινοτομίας, που θα αντιμετωπίζουν άλλες κοινωνικές προκλήσεις, όπως αναφέρονται στη στρατηγική της «ένωσης καινοτομίας». Η Επιτροπή θα διοργανώσει επανεξέταση των ευρωπαϊκών συμπράξεων καινοτομίας εντός του 2013 για τον απολογισμό της προόδου.